

Foreningens sekretariat flytter ultimo august 2005

89. Forsvarere, der har problemer med politiet - Injuriesag - Menneskerettigheder
90. Varetægtsfængsling - Europæisk arrestordre, manglende - Italien
91. Fareforbrydelser - Chikanekørsel - Færdselsloven - Ubetinget frakendelse - Ingen tillægsstraf - Lang sagsbehandlingstid
92. Narkotika, ecstasy - Ung alder - Betinget straf
93. Samfundstjeneste - Vold mod myndighedspersoner
94. Samfundstjeneste - Trusler mod myndighedspersoner
95. Samfundstjeneste - Narkotika - Kokain
96. Samfundstjeneste - Røveri
97. Varetægtsfængsling - Retshåndhævelsesarrest - Røveri - Delvis betinget dom med samfundstjeneste - Proportionalitet
98. Isolation, langvarig - Følgeskader - Erstatning - Menneskerettigheder - Dansk sag
99. Færdselsloven - Gentagelsesvirkning - Spritkørsel - Tilståelsessager uden forsvarer
100. Varetægtsfængsling - Den kriminelle lavalder - Udlændingeloven - Frihedsberøvelse med henblik på udsendelse
101. Varetægtsfængsling - Proportionalitet - Butikstyveri

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Foreningens sekretariat flytter ultimo august 2005.

Advokat Elsebeth Rasmussen flytter sin forretning og dermed foreningens sekretariat til et kontorfællesskab hos Kønig Homann Erichsen, **Amagervej 21, 1160 København K**. Fra den 1. september 2005 er telefonen **3315 0102**, fax 3332 4144 og direkte e-mail elsebeth@khelaw.dk. Sekretariatet er lukket den 30. og 31. august 2005.

Landsforeningens Meddelelse 89/2005

Forsvarere, der har problemer med politiet - Injuriesag - Menneskerettigheder
Straffelovens § 267 og § 269, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention art. 10

Advokat A blev sagsøgt i en injuriesag af en politimand F med påstand om erstatning på kr. 25.000, fordi advokaten i et brev til politimesteren havde konstateret, at han og to andre forsvarere havde mødt F's navn i flere sager, hvor der have været voldelige konfrontationer og påstand om vold mod tjenestemand og lignende.

F havde en påfaldende evne til at komme i klammeri, og advokaten fandt det rimeligt at anstille en nærmere undersøgelse.

Byretten fandt udtalelserne straffri og fandt ikke, at der var grundlag for at tage påstandene om morfikation og godtgørelse til følge.

Landsretten stadfæstede frifindelsen med tilføjelse om, at den pågældende skrivelse, der var led i A's hvern som beskikket forsvarer, angik forskellige forhold af straffeprocessuel karakter. Den gav i det væsentlige de tiltaltes opfattelse og indeholdt forskellige opfordringer til politimesteren. Der var ikke fornødent grundlag for at anse de citerede udtryk for sigtelser, der var egnet til at ned-sætte F i medborgernes agtelse. Med denne begrundelse stadfæstede landsretten frifindelsen af A og pålagde F sagsomkostninger for begge retter.

VL 9. afd. a.s. B-1118-04, 7/10 2004

Politiassistent F anlagde injuriesag mod advokat A i anledning af sidstnævntes skrivelse af 2/4 2002 til politimesteren i H:

""Derfor vil der fra forsvarets side i begyndelsen af næste retsmøde blive fremsat en formel protest imod dette forehold, som bør udgå af retsbogen, og der vil blive protesteret mod yderligere forehold fra rapporter, som er udarbejdet af F."

"Med hensyn til spørgsmålet om bevisførelse vedrørende F's troværdighed/vandel bemærkes, at alle 3 tiltalte og alle 3 beskikkede forsvarere har mødt netop F's navn i flere sager, hvor der har været voldelige konfrontationer og påstand om vold mod tjenestemand og lignende. Dette har karakter af en klar overrepræsentation, som ikke kan bero på tilfældigheder."

"Med andre ord: det er de tiltaltes indtryk, at F har en ganske påfaldende evne til at komme i klammeri og i voldelige konfrontationer i forbindelse med patruljering, husundersøgelse, ransagning, anholdelse og lignende. Da dette harmonerer med forsvarernes indtryk, er det et rimeligt krav at anstille nærmere undersøgelser om dette spørgsmål, der kan få afgørende betydning for sagens pådømmelse."

"Endvidere beder jeg Dem fremsende en redegørelse for, i hvilket omfang og i hvor mange sager, F har været blandet ind i lignende situationer, både hvor der er rejst sigtelse mod de anholdte og hvor sigtelserne efterfølgende er blevet frafaldet mod de pågældende. Endvidere ønsker vi en redegørelse for, hvorvidt der har været/og er verserende sager fra Politiklagenævnet vedrørende F's optræden."

"I den forbindelse skal problemerne naturligvis bedømmes i en større sammenhæng med tilsvarende oplysninger om, hvad der gennemsnitligt forekommer om andre betjente i embedet med lignende beskæftigelse."

F påstod erstatning med kr. 25.000. A påstod frifindelse.

Byretsdommen er på 13 sider. Det fremgik af sagsfremstillingen, at A's begæring var fremkommet som led i hans beskikkelse som forsvarer for en klient tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 124, jfr. § 21, i forbindelse med en politiforretning, som F deltog i. A's klient havde forud for skrivelsen i et retsmøde forklaret, at F havde slået en af de medtiltalte i hovedet med en knippel.

Advokaten havde med skrivelsen, der efter sit indhold var afsendt efter aftale med de to andre medforsvarere, medsendt en lægeerklæring om mærker efter slag med stav og hundebid.

Han påtalte, at F både optrådte som forurettet og efterforsker i sagen, og ønskede en bevisførelse efter RPL § 185 om F's troværdighed. Han varslede at forelægge spørgsmålet om F's adfærd for statsadvokaten.

Det fremgik af den senere korrespondance med statsadvokaten, at der på 14 måneder havde været indgivet 6 klager mod F, bl.a. om vold i forbindelse med politiforretninger. Statsadvokaten havde enten afvist klagerne eller besluttet at standse undersøgelserne, da der ikke var tilvejebragt oplysninger, der støttede klagerne.

Begæringen i straffesagen om bevisførelse efter RPL § 185 blev ikke taget til følge, men A's klient blev frifundet. Retten kunne ikke lægge til grund, at A's klient havde grebet fat i F og trukket ham væk, mens F og en kollega var i gang med at anholde en af de andre tiltalte.

I injuriesagen blev A's brev forelagt for Advokatrådet, der den 28/10 2003 udtalte:

" ...

Advokatrådet skal i den anledning udtale følgende:

De advokatetiske regler pkt. 5.4.3 indeholder følgende regel:

Ved udførelsen af en sag må en advokat ikke gå videre end berettigede hensyn til varetagelse af klientens interesser tilsiger, og navnlig er det utilstedeligt at foretage unødige retsskridt eller søge klientens interesser fremmet på utilbørlig måde.

Efter bestemmelsen vil det være i strid med god advokatskik, såfremt en advokat fremsætter beskyldninger mv. mod enkeltpersoner, hvis advokaten er vidende om, at beskyldningerne ikke er sandfærdige.

Henvendelsen til Politimesteren i H af 2. april 2002 er fremsendt som led i hvervet som forsvarer i en straffesag. De forhold, der omtales i henvendelsen, vil kunne være af væsentlig betydning for behandlingen af sagen. Henvendelsen ses ikke at indeholde oplysninger, som åbenbart er uden betydning for varetagelsen af klientens tarv. Advokatrådet har ikke grundlag for at tilsidesætte Deres vurdering, hvorefter der var behov for at søge oplysninger om de forhold, der er indeholdt i henvendelsen. Herefter, og idet henvendelsen ikke indeholder upassende sprogbrug, finder Advokatrådet ikke, at udtalelsen i sig selv er i strid med god advokatskik.

Der er ikke herved taget stilling til, hvorvidt udtalelsen indeholder usande beskyldninger.

... "

F gjorde bl.a. gældende, at A ikke havde løftet bevisbyrden, og at udtalelserne udgjorde en retsstridig krænkelse af hans ære. Han påstod endvidere, at en domfældelse ikke ville være i strid med EMK art. 10.

A gjorde bl.a. gældende, at der ikke forelå en sigtelse, men en anmodning om bevisførelse, subsidiært at A havde ført sandhedsbevis, idet det var bekræftet, at adskillige personer havde klaget over F. Hertil kom udfaldet af straffesagen, hvor F's udsagn var blevet forkastet. Endelig havde A handlet i god tro til berettiget varetagelse af hvervet som beskikket forsvarer.

Byretten udtalte:

"Det må lægges til grund, at A og de øvrige forsvarere, inden A sendte brevet af 2. april 2002 til Politimesteren i H, havde drøftet, om de efter retsplejelovens § 185 skulle anmode om bevisførelse om F's almindelige troværdighed.

Det må endvidere lægges til grund, at A under denne sag har fået kendskab til de klagesager mod F, som Statsadvokaten i Viborg har behandlet.

Følgende udtalelser i A's brev af 2. april 2002 - "og alle 3 beskikkede forsvarere har mødt netop F's navn i flere sager, hvor der har været voldelige konfrontationer og påstand om vold mod tjenestemand og lignende. Dette har karakter af en klar overrepræsentation, som ikke kan bero på tilfældigheder" og "Da dette harmonerer med forsvarernes indtryk, er det et rimeligt krav at anstille nærmere undersøgelser om dette spørgsmål, der kan få afgørende betydning for sagens pådømmelse" - findes, uanset brevets øvrige indhold og en vid adgang for kritik af politiet, at være sigtelser, der er egnet til at nedsætte F i medborgeres agtelse, jf. straffelovens § 267, stk. 1.

Den øvrige del af brevet, som omfattes af F's påstand, og som til dels angiver at gengive de tiltaltes opfattelse, findes ikke at have samme karakter.

Det må yderligere lægges til grund, at A havde det nødvendige forsæt.

Brevet indeholder en vurdering bl.a. på grundlag af oplysninger fra de tiltalte og straffesagens bilag.

I forbindelse med en sådan vurdering og en beskikket forsvarers rådgivning af sin klient må der indrømmes den beskikkede forsvarer en ikke ubetydelig margin.

På denne baggrund, og selvom A ikke har ført sandhedsbevis, findes det ikke at kunne afvises, at A mente at have et vist grundlag for at tro på sandheden af sine udtalelser i brevet af 2. april 2002.

A findes med sit ordvalg ikke at have overskredet grænserne for den berettigede varetagelse af sin klients tarv.

Under disse omstændigheder, og efter en samlet bedømmelse af straffelovens § 267, stk. 1, og § 269, stk. 1, således som disse bestemmelser må ses i lyset af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 10, finder retten, at sigtelserne er straffri, jf. straffelovens § 269, stk. 1.

Som følge af det anførte, og da der herefter ikke findes at være grundlag for at tage påstandene om mortifikation og godtgørelse til følge, frifindes A.

Efter sagens udfald findes ingen af parterne at burde betale sagsomkostninger til den anden part."

F ankede og gentog sin påstand fra byretten. A påstod stadfæstelse.

Landsretten udtalte:

"Advokat A har sendt skrivelsen af 2. april 2002 til Politimesteren i H som et led i sit hverv som beskikket forsvarer. Skrivelsen angik forskellige forhold af straffeprocessuel karakter, herunder spørgsmålet om bevisførelse i henhold til retsplejelovens § 185 under straffesagen.

Skrivelsen, der i det væsentligste gengiver de tiltaltes opfattelse af sagen, og som på baggrund heraf indeholder forskellige processuelle tilkendegivelser og opfordringer til politimesteren som anklagemyndighed, må efter sin karakter og temaet for henvendelsen nødvendigvis have en vis konkret karakter, som i sine begrundelser kritisk forholder sig til appellantens embedsførelse.

Under disse omstændigheder er der ikke fornødent grundlag for at anse de udtryk - uanset disses indhold - som er indeholdt i de to afsnit af skrivelsen, som byretten har citeret i sine præmisser, for sigtelser for forhold, der er egnede til at nedsætte appellantens i medborgeres agtelse som omhandlet i straffelovens § 267, stk. 1.

Med denne begrundelse stadfæster landsretten frifindelsen af advokat A."

F skulle betale sagens omkostninger for begge retter til A med kr. 10.000.

Landsforeningens Meddelelse 90/2005

Varetægtsfængsling - Europæisk arrestordre, manglende - Italien

Retsplejelovens § 762 og Udleveringslovens § 10 a og 18 b

En italiensk statsborger S blev begæret varetægtsfængslet i afventen af en europæisk arrestordre. Forsvareren protesterede. S var to gange blevet frifundet for de rejste sigtelser. Retten fandt, at det forhold, at S var efterlyst gennem Schengen-systemet, måtte sidestilles med en europæisk arrestordre, og varetægtsfængslede i 27 dage. Inden landsretten kunne behandle kæremålet, var S imidlertid løsladt af politiet. Forklaringen kommer nedenfor.

ØL 4. afd. kære nr. S-325-05, 27/1 2005

Italieneren S var fremstillet i grundlovsforhør den 26/1 2005. Anklageren redegjorde for sagen (ikke nærmere oplyst i grundlovsudskriften, ER) og oplyste herunder, at der ikke pt. forelå nogen europæisk arrestordre, men at en sådan ville fremkomme i forbindelse med den videre behandling af udleveringssagen. Der blev begæret 27 dages fængsling.

Forsvareren oplyste, at S var bekendt med, at han var eftersøgt i Italien og med denne viden rejste fra Italien. Han var imidlertid aldrig blevet dømt for noget forhold i Italien, men derimod to gange blevet frifundet.

Forsvareren protesterede mod fængsling, idet det navnlig gjordes gældende, at der ikke uden en europæisk arrestordre kunne ske varetægtsfængsling efter den påberåbte bestemmelse i udleverings-

loven, og at betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, på det foreliggende grundlag ikke kunne anses for opfyldt.

Retten afsagde sålydende

K E N D E L S E:

"Det fremgår af sagen, at Retten i Rom den 29. oktober 2004 traf afgørelse om arrestordre vedrørende anholdte, hvilken afgørelse blev stadfæstet i appelret den 6. december 2004. Denne arrestordre førte den 17. december 2004 til en international efterlysning af anholdte via S.I.S. - Schengen-systemet.

Af forarbejderne til udleveringslovens kapitel 3 a (bemærkningerne til L168, fremsat den 26. februar 2003, forslag nr. 12 (kapitel 3 a)) fremgår blandt andet:

"Efter lovforslaget skal udlevering til andre EU-medlemsstater med virkning fra den 1. januar 2004 ske på grundlag af "en europæisk arrestordre". En europæisk arrestordre indeholder som udgangspunkt alle de oplysninger, som er nødvendige for, at den anmodede myndighed kan træffe afgørelse om, hvorvidt der skal ske udlevering af den pågældende. I stedet for fremsendelse af en europæisk arrestordre kan den anmodende medlemsstat dog vælge at indberette den eftersøgte til Schengen-informationssystemet. En sådan indberetning skal ifølge rammeafgørelsen (artikel 10, stk. 3) have samme retsvirkninger som en europæisk arrestordre - dvs. i første række en efterlysning og en anmodning om anholdelse og fængsling. Schengen-informationssystemet er imidlertid ikke for tiden i stand til at fremsende alle de i artikel 8, stk. 1, nævnte oplysninger. I denne overgangsperiode bestemmer rammeafgørelsen, at indberetningen alligevel skal have samme retsvirkning som en europæisk arrestordre, indtil den anmodede medlemsstat forskriftsmæssigt har modtaget den originale arrestordre."

Herefter findes det forhold, at anholdte er efterlyst gennem Schengen-systemet at skulle sidestilles med en europæisk arrestordre ved anvendelse af reglerne i udleveringslovens kapitel 3 a.

Det må på det foreliggende grundlag anses for uafklaret, om efterlysningen af anholdte er sket med henblik på videre strafforfølgning i Italien eller straffuldbyrdelse af en allerede afsagt dom. Imidlertid finder retten ikke grundlag for at tilsidesætte anklagerens oplysninger om, at anholdte af de italienske myndigheder begæres udleveret på baggrund af i hvert fald en begrundet mistanke om, at anholdte har gjort sig skyldig i lovovertrædelser, som efter reglerne i udleveringslovens kapitel 2 a kan medføre udvisning.

Herefter er betingelserne for varetægtsfængsling i medfør af udleveringslovens § 18 b, stk. 2, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 opfyldt.

T h i b e s t e m m e s:

Anholdt S fængsles.

Fristen efter retsplejelovens § 767, stk. 1, fastsættes til 27 dage, således at den udløber den 22. februar 2005."

Forsvareren kærede afgørelsen med påstand om løsladelse.

Dagen efter skulle landsretten behandle kæremålet, men noterede lakonisk:

"Anklagemyndigheden ved politiassessor P har telefonisk meddelt, at S blev løsladt den 26/1 2005."

Herefter bortfaldt kæremålet.

Forsvareren bad, da han blev anmodet om at slutte sagen, politiet om en redegørelse for baggrunden for, at Retten i Rom ophævede sin tidligere arrestordre. Han rykkede for svar efter 3 måneder.

Den 24/6 2005 svarede Politiadvokatur A i København, hvorefter "Københavns Politi fra de italienske myndigheder har modtaget oplysning om, at baggrunden for, at den i Rom afsagte arrestordre mod S blev ophævet var, at kendelse var påkæret til en tredje retsinstans, der herefter besluttede, at fængslingsgrundlaget ikke var til stede."

Det fremgår ikke af besvarelsen, hvornår sagen havde været i 3. instans, og hvorfor efterlysningen ikke var afmeldt.

- oo0oo -

Forsvareren tilføjer bl.a.:

"Fængslingen skete (ligesom anholdelsen i Jylland) under stort ståhej - og med tilrejsende italiensk politi - fordi den anholdte efter sigende skulle være en mafioso af en vis standard.

.....

Moralen må være, at anklagerens oplysninger i en sådan udleveringssag må mødes med skepsis, og at der bør foreligge en egentlig europæisk arrestordre."

Redaktøren tilføjer: I alle tilfælde, når der er tale om Italien. Se en tidligere sag om udlevering til samme land Medd. 53/2000. Om hurtigheden i det italienske retssystem se efterskriften til Medd. 56/2005.

Landsforeningens Meddelelse 91/2005

Fareforbrydelser - Chikanekørsel - Færdselsloven - Ubetinget frakendelse - Ingen tillægsstraf - Lang sagsbehandlingstid

Straffelovens § 82, § 89 og § 252, Færdselslovens § 4 og § 42

A var tiltalt for grov chikanekørsel efter straffelovens § 252 og div. færdselslovsovertrædelser, herunder chikanekørsel med høj hastighed på motorvej, for at presse en forankørende bil ind mod autoværn samt flere fremkørsler for rødt gennem kryds og "jagt" på op mod 100 km/t i bymæssig bebyggelse af den ovenfor omtalte bil.

B var passager i vognen, men var ligeledes tiltalt efter straffelovens § 252, idet han, mens A holdt en afstand på 1 m til den anden bil på motorvej med hastigheder på op mod 140 km/t, slog ud mod

køretøjet med en lang metalgenstand og sprøjtede med sprayflaske mod bilen. Da begge biler efter jagten i bymæssig bebyggelse holdt for rødt lys, løb B truende hen mod føreren af den anden bil, der imidlertid nåede i sikkerhed på Lyngby Politistation.

Begge blev på grund af en mellemkommende dom i Sverige og under hensyn til den lange sagsbehandlingstid ikke idømt tillægsstraf. A blev imidlertid frakendt førerretten ubetinget i 6 måneder.

Retten i Lyngby SS 1047/2004, 13/5 2005

Ved anklageskrift af juli 2004 var der rejst tiltale mod A på 24 og B på 23 år som ovenfor beskrevet. Bestemmelserne i færdselsloven var § 118, jfr. § 3, stk. 1, § 4, stk. 1, § 15, stk. 3, § 21, stk. 1 og § 42, stk. 1, nr. 1, og gerningstidspunktet var august 2002 tidligt om morgenen.

Anklagemyndighedens påstand var en tillægsstraf udmålt som ubetinget fængselsstraf i måneder samt ubetinget frakendelse til A.

Begge nægtede sig skyldige. A medgav dog, at han havde lejet den omhandlede bil, men han havde ikke jagtet nogen, da han blev anholdt med B på vej hen til B.

B forklarede bl.a., at de havde været i området. Han afviste, at han sammen med A skulle have været henne ved politistationens parkeringsplads, men han havde været på en tankstation i nærheden.

Føreren af den forankørende bil afgav en detaljeret forklaring om at være blevet chikaneret på motorvejen af en BMW, der startede med at overhale indenom, så vidnet måtte bremse hårdt op, og som blev ved med at chikanere, indtil vidnet bad om hjælp ved politistationen i Lyngby. Vidnet havde taget registreringsnummeret på den bil, der havde forfulgt dem, men kunne ikke umiddelbart genkende eller udelukke de tiltalte som værende de personer, der havde været i BMW'en. Vidnets veninde og en yderligere passager bekræftede forklaringen. (Stærkt forkortet referat af dommens gengivelse af vidneforklaringerne, ER)

Politiet havde i forbindelse med anholdelsen fundet et etui, der kunne være til en Baton (et teleskop-lignende slagvåben). Der var hverken Baton eller spraydåse ved anholdelsen. Etuiet kunne dog også være til en stavlygte.

På side 12 i dommen fremgår forklaringen på, at sagen havde været så længe undervejs:

"Anklagemyndigheden har oplyst, at denne sag oprindelig var medinddraget under den sag, som blev ført mod tiltalte A ved Østre Landsret, og hvor dom blev afsagt den 18. december 2003, men at forholdet blev udskilt af sagen. De til dette forhold hørende akter forblev imidlertid i sagen fra Østre Landsret og blev først modtaget igen hos anklagemyndigheden, efter at Højesteret den 28. maj 2004 havde behandlet ankesagen fra Østre Landsret."

B var straffet i januar 2003 i Sverige med 1 års fængsel for røveri. Straffen var stadfæstet af Hovretten i december 2003.

A var ved samme svenske retter idømt samme straf og yderligere ved Østre Landsret i december 2003 idømt fængsel i 16 år for drab m.v. stadfæstet af Højesteret den 28/5 2004 (U 2004.2158H).

Retten fandt på vidnernes forklaring og det forhold, at de havde erkendt at have været på en tankstation nær politistationen, A og B skyldige efter anklageskriftet.

For begge bemærkede retten:

"Under henvisning til forholdets karakter sammenholdt med den straf, som tiltalte blev idømt af Helsingborgs Tingsrett den 3. januar 2003, samt under henvisning til den lange sagsbehandlingstid, som efter det oplyste ikke udelukkende har beroet på tiltaltes forhold, finder retten ikke, at der er grundlag for at udmåle en tillægsstaf."

A blev imidlertid frakendt førerretten ubetinget i 6 måneder, idet han havde forsætligt tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden og fremkaldt fare for skade på personer og ting og i øvrigt ført køretøjet på særlig hensynsløs måde.

Landsforeningens Meddelelse 92/2005

Narkotika, ecstasy - Ung alder - Betinget straf

Lov om euforiserende stoffer § 3, straffelovens § 56 og § 82

K på 16 år idømt betinget straf uden straffastsættelse ved at have været i besiddelse af 85 ecstasy-tabletter med henblik på videresalg.

Københavns Byrets 34. afd., nr. SS 34.30807/2004, 17/5 2005

K på nu 16 år var tiltalt for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer § 3, ved som 15-årig i juli 2004 om natten at have været i besiddelse af 83 ecstasytabletter med henblik på videresalg, ligesom hun kort forinden havde solgt 2 ecstasytabletter for kr. 50.

Ved en senere lejlighed havde hun gået over for rødt lys ved et kryds.

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om straf. K, der ikke tidligere var straffet, nægtede sig skyldig og forklarede bl.a., at hun havde været til et technoarrangement i nærheden. Hun havde fundet posen med piller udenfor i en busk og havde taget en pille selv og givet en til hver af sine kammerater.

Hun havde taget hash, kokain og ecstasy siden sit 13. år. Stoffer, som hun fik forærende. Alle hendes kammerater tog stoffer på det tidspunkt.

Hun havde oprindeligt givet forskellige forklaringer til politiet, der også havde iagttaget, at hun gik rundt til flere deltagere, som om hun ville sælge narkotika. Hun talte med 20-30 personer. En anden betjent havde flere gange set piller komme op af K's trøje.

Retten fandt efter vidnernes forklaring K skyldig efter anklageskriftet, men idømte en betinget straf uden straffastsættelse med prøvetid på 2 år og med vilkår om foranstaltninger efter lov om social service § 40. For færdselsforseelsen blev idømt en tillægsbøde på kr. 300.

Samfundstjeneste - Vold mod myndighedspersoner

Straffelovens § 61, § 62, § 119 og § 121

T på 22 år havde spyttet en buschauffør i ansigtet. Forholdet blev ikke henført under § 119, men den subsidiære tiltale efter § 121. Da T tidligere var straffet for vold to gange og havde en samfundstjenestedom for tyveri, blev straffen fastsat til en fællesstraf af fængsel i 60 dage betinget af samfundstjeneste i 80 timer samt 20 dagbøder.

Københavns Byret nr. 30060/40, 25/5 2005

T på 23 år var tiltalt principalt efter straffelovens § 119, stk. 1, subsidiært § 121, ved i november 2004 på kort afstand at have spyttet en buschauffør i ansigtet.

T nægtede sig skyldig. Anklagemyndigheden nedlagde påstand om fængselsstraf.

Af forklaringerne fremgik, at diskussionen havde drejet sig om, hvorvidt T skulle løse busbillet og så til en lille hund. Buschaufføren forklarede, at han var blevet spyttet i en afstand af ca. 1½ m, og T sagde herefter: "Hvad vil du gøre ved det, dit svin". En passager bekræftede, at T spyttede, men så ikke, hvor det ramte.

T var tidligere straffet for vold to gange i 2002. Han var senest i november 2003 for tyveri idømt en fællesstraf af fængsel i 60 dage betinget af samfundstjeneste i 60 timer og en tillægsbøde på kr. 42.500. Samfundstjenesten var afviklet.

Retten udtalte:

"Efter forklaringerne lægges det til grund, at tiltalte kom op og skændes med den forurettede buschauffør, hvorefter han på vej ud af bussen i en afstand af ca. 1 - 1½ meter spyttede i retning af ham og ramte ham. Denne handling findes ikke at være omfattet af straffelovens § 119, stk. 1, men af straffelovens § 121, og tiltalte findes derfor skyldig i den subsidiære påstand.

Straffen fastsættes efter straffelovens § 121, jf. straffelovens § 61, stk. 1 til en fællesstraf, der tillige omfatter den ved dommen af 23. november 2004 idømte fængselsstraf.

Straffen fastsættes til en fællesstraf af fængsel i 60 dage.

Da tiltalte tidligere er skønnet egnet til at udføre samfundstjeneste udsættes straffuldbyrdelsen i medfør af straffelovens § 62 og § 63, jf. § 56, stk. 2, som nedenfor bestemt. Det bemærkes, at samfundstjenesten ifølge oplysning fra Kriminalforsorgen er udført.

Endvidere idømmes han en bødestraf i medfør af straffelovens § 88, stk. 2, der tillige omfatter den ved dommen af 23. november 2004 idømte bødestraf på 20 dagbøder af 2.200 kr. subsidiært fængsel i 20 dage."

Samfundstjenesten på 80 timer skulle afvikles inden for 6 måneder.

T skulle betale forsvarersalær med kr. 8.500 + m, mens statskassen skulle afholde resten, eller kr. 7.500 + m.

Landsforeningens Meddelelse 94/2005

Samfundstjeneste - Trusler mod myndighedspersoner

Straffelovens § 62 og § 119

23-årig T var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 119, idet han i forbindelse med en anholdelse for promille kørsel var blevet lagt i håndjern på ryggen og blev lagt eller kastet op over bilen, hvorefter han kom med ukvemsord og trusler. Fængsel i 20 dage betinget af samfundstjeneste i 30 timer og for promillekørslen og en senere promillekørsel en bøde.

Københavns Byrets sag nr. 40.24304/04, 29/6 2005

T på 23 år var tiltalt for promille kørsel og kørsel over for rødt i august 2004.

Umiddelbart herefter i forhold 3 overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121, ved at have råbt til to politiassistenter A og B, at han ville knække halsen på dem, slå dem ihjel, og at de nok skulle blive nakket, ligesom han råbte "luderkarle", "bøsserøve" og "pansersvin" eller lignende.

I næste forhold var han tiltalt efter § 119, stk. 3, ved at have modsat sig anholdelsen og ilæggelse af håndjern, idet han låste sine hænder foran sig og samtidig lænede sig mod patruljevognen og stemte mod med fødderne, da han skulle anbringes i patruljevognen.

Endelig en promillekørsel i oktober 2004.

T erkendte færdselsforseelserne og at have modsat sig anholdelsen, men ikke forhold 3, bortset fra skældsordene.

T forklarede bl.a., at han ikke kunne få at vide, hvorfor han var anholdt. Han havde sagt, at det ikke var nødvendigt at give ham håndjern på, og det var det, han gjorde modstand mod. Han havde bedt om at få hænderne foran i stedet for på ryggen. Han blev kastet op mod politibilen og fik armene låst og håndjern på, så han havde armene låst på ryggen. En betjent tog, mens han blev kastet op mod bilen, halsgreb på ham. Det var her, han råbte skældsord, men han nægtede at have fremsat trusler. Han kom ned at ligge og fik et knæ i ryggen og fik mast hovedet ned i asfalten. Han fremviste fotos af, hvorledes han så ud, da han var blevet løsladt.

En kammerat K, der var med i bilen, forklarede, at T blev kastet op over bilen af to betjente. T fik håndjern på med armene bag ryggen. En af betjentene tog kvælertag på T, og kastede denne ned på jorden og lagde et knæ i ryggen på T. Han havde ikke set T gøre modstand. Det var efter vidnets opfattelse en meget rå anholdelse.

En beboer i området H så ud af sin lejlighed i stueplan en fører stige ud af en bil med et kørekort i hånden. Det foregik stille og roligt. Vidnet vendte sig fra vinduet. Umiddelbart efter hørte han, at der blev råbt og skreget, bl.a. "av, av". Vidnet så nu føreren ligge på jorden. En af betjentene havde et knæ i ryggen på ham. Det så slemt ud. Da vidnet kom ud på gaden, lå føreren stadig på jorden og skreg "av, av". Han havde fået vredet sine arme om. Vidnet var i tvivl om, hvorvidt føreren havde fået håndjern på.

En anden person prøvede at fotografere med sin mobiltelefon, men hørte senere fra sin kæreste, at betjenten vist havde taget mobiltelefonen.

Politiassistent A forklarede, at han kørte hundepatruljevogn og så en bil køre over for rødt og fik bragt bilen til standsning. T steg ud med kørekortet i hånden og virkede flink og venlig. Efter alko-testen skulle T anholdes, og han ændrede humør og blev "ond i sulet". Grunden til, at T skulle indtransporteres i håndjern, var, at der var sikkerhedsudstyr i hundepatruljevognen.

Vidnet fornemmede, at T ikke ville gå frivilligt med til at få håndjern på, og vidnet og kollegaen tog fat i hver sin arm, hvorefter T råbte forskellige ukvemsord. De måtte slå en pæn tid for at få hænderne om bag på ryggen og lagt håndjern på. Til sidst måtte de opgive og tilkaldte assistance. T blev lagt ned på maven. Vidnet lagde sit venstre knæ mod T's lænd og pressede sine arme mod T's skuldre. Der kom en lang strøm af trusler og ukvemsord. Da T var helt ustyrlig, tog vidnet på daværende tidspunkt truslerne seriøst. En transportvogn med 6 mand afhentede T. Vidnet havde ikke hørt T sige, at han helst ville have håndjernene på foran. Det ville han heller ikke få lov til. Vidnet afviste at have taget kvælergreb på T.

T havde en tidligere bødevedtagelse fra 2002 for promillekørsel efter FL § 53, stk. 3. De aktuelle promiller var henholdsvis 0.82 og 0.97.

T var egnet til samfundstjeneste.

Retten bemærkede vedr. forhold 3:

"Ved den af vidnet A afgivne forklaring findes det bevist, at tiltalte i den sidste del af forløbet og mens han lå ned fremsatte udtalelser blandt andet om, at han ville "knække halsen på dem" og lignende udtalelser.

Det findes herefter bevist, at tiltalte har gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1 i det nævnte omfang.

For så vidt angår den del af tiltalen der angår straffelovens § 121, findes det ved tiltaltes erkendelse og det i øvrigt foreliggende bevist, at tiltalte har gjort sig skyldig som beskrevet i tiltalen."

Straffen blev fastsat til fængsel i 20 dage og en bøde på kr. 11.000 (for færdselsforholdene). Retten tilføjede:

"Efter en samlet vurdering og da tiltalte skønnes egnet til at udføre samfundstjeneste, udsættes fuldbyrdelsen af frihedsstraffen i medfør af straffelovens § 62 og § 63, jf. § 56, stk. 2, som nedenfor bestemt."

Betingelserne omfattede samfundstjeneste i 30 timer inden for en afviklingstid på 6 måneder.

Førerretten blev frakendt 1 år.

Landsforeningens Meddelelse 95/2005
Samfundstjeneste - Narkotika - Kokain

Straffelovens § 62, § 63 og § 191

Kombinationsdom på 8 måneders fængsel, heraf 6 måneder betinget af samfundstjeneste for modtagelse af ca. 62 g kokain, hvoraf 22 g blev videreoverdraget, mens resten var i T's besiddelse med henblik på videreoverdragelse. T's særdeles gode personlige forhold, samt at han havde siddet varetægtsfængslet i isolation, førte til den delvise samfundstjenestedom.

Københavns Byrets 18. afd. nr. SS 18. 17981/2005, 5/7 2005

T på 29 år var under en tilståelsessag tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 191, ved i perioden fra primo april til 14. juni 2005 at have modtaget ca. 62 g kokain med henblik på videreoverdragelse, hvoraf han i den nævnte periode overdrog 22 g. Resten lå i hans lejlighed ved anholdelsen.

T var endvidere tiltalt efter våbenloven for i lejligheden at have opbevaret en CS-gasspray.

T erkendte sig skyldig. Han var ikke tidligere straffet. Han var egnet til samfundstjeneste.

Han havde en handelsuddannelse og drev virksomhed med en kompagnon.

Han havde været frihedsberøvet fra den 14/6 2005 og isoleret frem til den 28/6 2005.

Retten fandt T skyldig og udmålte straffen til fængsel i 8 måneder, og bemærkede:

"Tiltalte har solgt og besiddet en ikke ubetydelig mængde kokain med henblik på videresalg. Når navnlig henses til tiltaltes alder må udgangspunktet være en ubetinget straf. På grund af tiltaltes særdeles gode personlige forhold, herunder at han er hidtil ustraffet og driver egen virksomhed, samt til at han har siddet varetægtsfængslet i isolation, finder retten under disse særlige omstændigheder, at en del af straffen kan gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Fuldbyrdelsen af 6 måneder af straffen udsættes derfor i medfør af straffelovens § 58, stk. 1, jf. § 56, stk. 2, som nedenfor bestemt.

Tiltalte skal herunder udføre samfundstjeneste i 80 timer, jf. straffelovens §§ 62 og 63."

Det resterende kokain, elektronvægt, CS-gasspray og to mobiltelefoner blev konfiskeret - mobiltelefonerne mod T's protest, men retten lagde vægt på, at T selv havde forklaret, at han havde været i kontakt med køberne af kokainen via telefon.

Prøvetiden blev sat til 2 år, og samfundstjenesten skulle afvikles inden for tilsynsperioden på 1 år.

Landsforeningens Meddelelse 96/2005

Samfundstjeneste - Røveri

Straffelovens § 62, § 63 og § 288

24-årig T havde begået et kioskrøveri med en legetøjspistol. Byretten idømte 8 måneders ubetinget fængsel. Landsretten gjorde undtagelsesvist 6 måneder heraf betinget af samfundstjeneste i 120 timer under hensyn til, at det var en amatøragtig handling i øjeblikkelig affekt, og T's særdeles gode personlige forhold.

ØL 21. afd. a.s. S-1127-05, 11/7 2005

T på 24 år var under en tilståelsessag dels tiltalt for spirituskørsel med en promille på 1.54 i 2004, dels for i januar 2005 om aftenen i en kiosk at have indfundet sig med en sort plastpistol, som han rettede mod ekspedienten E og forlangte penge, hvilket E først nægtede, men da T på ny krævede penge, udleverede E kr. 919.

Der var påstand om ubetinget frihedsstraf og en tillægsbøde. T erkendte sig skyldig. Han var ikke tidligere straffet af betydning for sagen. Han var egnet til samfundstjeneste.

Byretten fastsatte straffen til fængsel i 8 måneder og en tillægsbøde for spirituskørslen på kr. 10.000, subsidiært fængsel i 10 dage, idet blev bemærket:

"Ved udmålingen af fængselsstraffen har retten lagt vægt på, at der er tale om et røveri med brug af en legetøjspistol. Retten har ikke fundet, at det forhold, at ekspedienten gav udtryk for, at der var tale om en legetøjspistol, og at udbyttet var meget beskedent, sammenholdt med tiltaltes forholdsvist gode personlige forhold kan føre til, at straffen kan gøres hverken helt eller delvist betinget." Førretten blev frakendt i 2 år.

T ankede med påstand om formildelse. Anklagemyndigheden påstod skærpeelse.

Landsretten bemærkede bl.a.:

"Tiltalte har i landsretten givet forklaring om sine personlige forhold. Han kommer jævnligt i kiosken, hvor han har undskyldt sin handling og erklæret sig villig til at tilbagebetale udbyttet. Det vil ske, når sagen er slut. Han har nu fået arbejde som pædagog i et fritidscenter.

Fængselsstraffen på 8 måneder findes passende, ligesom det tiltrædes, at tiltalte er idømt en tillægsbøde på 10.000 kr.

Det tiltrædes videre, at tiltalte er frakendt førretten som sket, idet frakendelsestiden dog regnes fra 16. juni 2004.

Under hensyn til, at røveriet må anses for begået som en amatøragtig handling i øjeblikkelig affekt og uden nogen forudgående planlægning, og under hensyn til tiltaltes særdeles gode personlige forhold findes det undtagelsesvist forsvarligt at gøre en del af frihedsstraffen betinget som nedenfor bestemt.

I øvrigt stadfæstes dommen."

Vilkårene omfattede, at 6 måneder af straffen blev gjort betinget, bl.a. på vilkår af en prøvetid på 2 år og 120 timers samfundstjeneste inden for en tilsyns- og afviklingsperiode på 1 år. Tillægsbøden for spritkørsel og frakendelsen var uændret.

Landsforeningens Meddelelse 97/2005

Varetægtsfængsling - Retshåndhævelsesarrest - Røveri - Delvis betinget dom med samfundstjeneste - Proportionalitet

Straffelovens § 62, § 63 og § 288, Retsplejelovens § 762 og § 769

Den 22-årige T blev på sin delvise erkendelse i grundlovsforhør for røveri fængslet efter § 762, stk. 2, nr. 1, og efter to måneder idømt en delvis betinget dom på fængsel i 10 måneder, heraf 7 måneder betinget af samfundstjeneste i 120 timer. Efter domsafsigelsen ville anklagemyndigheden have T fortsat fængslet. Byretten løslod, men bestemte opsættende virkning, da anklagemyndigheden kærede. Landsretten stadfæstede imidlertid byrettens kendelse om løsladelse.

I efterskriften er gengivet en anden røverisag med lidt bredere præmisser om forholdet mellem varretægtsfængsling efter kombinationsdom med samfundstjeneste.

ØL 18. afd. kære nr. S-2294-05, 13/7 2005 og Københavns Byrets 16. afd.s dom af 12/7 2005, sagsnr. SS 16. 15982/2005

T på 22 år var tiltalt for røveri og vold af særlig farlig karakter efter straffelovens § 245, stk. 1, ved i maj 2005 om morgenen ved en bar på et undervisningssted at have aftvunget bartenderen B en pengekasse indeholdende kr. 4.000 i kontanter, idet T havde truet med en ølflaske: "Giv mig pengene, eller jeg slår dig ned". Da B ikke reagerede, slog T denne i hovedet med flasken, hvilket førte til to syningskrævende flænger i baghovedet, hvorefter T forlod stedet med pengeassen.

Der var påstand om fængselsstraf. T erkendte røveriet, men mente ikke at have slået med flasken, idet han kun under et slagsmål med B havde slået denne to gange i hovedet med knytnæve.

B var under sin forklaring til politiet sikker på, at han var blevet slået med flasken. I retten forklarede han mindre sikkert om skadens opståen. Flængerne var bekræftet af oplysningerne fra hospitalet.

T havde en betinget dom med udsat straffastsættelse fra februar 2005. Han var egnet til samfundstjeneste. Han oplyste om sine personlige forhold, at han var tømrerlærling og skulle til svendeprøve i september 2005. Han led af "DAMP". Det havde gjort det sværere at få en læreplads. Hans mester var villig til, trods denne sag, at tage ham tilbage.

Byretten udtalte:

"Efter bevisførelsen, herunder tiltaltes erkendelse af røveri og den af B afgivne vidneforklaring, lægger retten til grund, at tiltalte truede B med en flaske til at udlevere pengeassen, og - da B ikke ville udlevere pengene - tildelte B to knytnæveslag i ansigtet. Retten lægger videre efter vidnet B's forklaring til grund, at tiltalte tillige slog B med flasken, uden at det dog kan lægges til grund, at slaget ramte B i hovedet. Retten lægger videre til grund, at de skader, som B pådrog sig i baghovedet er forårsaget af de slag, som tiltalte tildelte B, hvorved denne faldt bagover og ramte en fustage og en opvaskemaskine.

Retten finder i dette omfang tiltalte skyldig i røveri, hvorimod han vil være at frifinde for vold efter straffelovens § 245.

Straffen fastsættes efter straffelovens § 288, stk. 1, nr. 1, således at tiltalte i medfør af straffelovens § 61, stk. 2, som en fælles straf, der også omfatter den betingede dom af 17. februar 2005, idømmes fængsel i 10 måneder.

Retten har ved strafudmålingen lagt vægt på karakteren af røveriet.

7 måneder af straffen skal ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder de betingelser, som er angivet nedenfor, jf. straffelovens § 56, stk. 2. Retten har herved lagt vægt på oplysningerne i § 808 undersøgelsen om tiltaltes særlige personlige og arbejdsmæssige forhold.

Tiltalte skal herunder udføre samfundstjeneste i 120 timer, jf. straffelovens § 62 og 63."

Efter dommen, som blev modtaget, ville anklagemyndigheden have T fortsat varetægtsfængslet. Resten er citat fra byrettens retsbog:

"Forsvareren protesterede herimod og henviste til, at hensynet til retshåndhævelsen i dag er mindre tungtvejende end ved grundlovsforhøret i og med, at domfældte er blevet frifundet for vold efter straffelovens § 245 og har fået en dom på fængsel i 10 måneder, hvoraf 7 måneder er gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste. Som det fremgår af § 808 undersøgelsen er domfældte diagnosticeret med ADHD/DAMP. Hans arbejdsgiver er villig til at tage ham tilbage pr. 1. august 2005, og han skal til svendeprøve i september. En fortsat varetægtsfængsling vil ødelægge den formentlig eneste mulighed, som domfældte har for at bevare et arbejde.

Der afsagdes sålydende

K E N D E L S E:

Under hensyn til domfældtes særlige personlige forhold, at han har været varetægtsfængslet siden den 23. maj 2005 og er anset med en delvis betinget dom med vilkår om samfundstjeneste, finder retten undtagelsesvist ikke grundlag for fortsat varetægtsfængsling under eventuel anke eller indtil afsoning kan iværksættes, hvorfor

bestemmes:

Domfældte T løslades."

Da anklagemyndigheden kærede, tillagde retten kæremålet opsættende virkning.

Landsretten stadfæstede den følgende dag i henhold til byrettens grunde.

- oo0oo -

I en anden røverisag, der fortsat verserer, fordi byretten for bl.a. to gaderøvier kom til at afsige en kombinationsdom af fængsel i 1 år, hvoraf 6 måneder skulle være betinget af samfundstjeneste (i strid med reglerne i straffelovens § 64, hvorefter den ubetingede del af straffen ikke må overstige 3 måneder), bestemte byretten fortsat varetægtsfængsling efter dom.

En anden afdeling af landsretten (ØL 4. afd. kære nr. S-2282-05) udtalte her den 12/7 2005:

"Da tiltalte nu er idømt en kombinationsdom på i alt 1 års fængsel, findes betingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, ikke længere opfyldt, hvorfor

bestemmes:

A skal løslades."

Isolation, langvarig - Følgeskader - Erstatning - Menneskerettigheder - Dansk sag

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention art. 3, Retsplejelovens § 770 c og § 776

Med stemmerne 4-3 har Menneskerettighedsdomstolen fastslået, at der ikke forelå en konventionskrænkelse efter art. 3, da R i 1994/95 blev holdt isoleret i 11 måneder og 14 dage i en narkotikasag, der endte med frifindelse for tiltalen for indsmugling af narkotika. Varetægtsfængslingen udløste en psykose hos R med en méngrad på 30%, som han fik en erstatning for ved de nationale domstole på kr. 1,1 mio.

Mindretallet følte sig ikke overbevist om, at det var absolut nødvendigt at holde R isoleret så exceptionelt længe. Henset til R's reaktion på varetægtsfængslingen og længden af denne, ville det være rimeligt at forvente af myndighederne, at R var blevet tilset af en psykiater mere end én gang, hvilket skete ca. to måneder henne i forløbet. Mindretallet mente derfor, at der forelå en krænkelse af art. 3.

Rohde mod Danmark, app. 69332/01, 21/7 2005

Myndighederne stoppede i oktober 1994 en forsendelse af papajafrugt, som R havde bestilt fra Brasilien, idet den indeholdt 5,6 kg kokain. R blev anholdt den 13/12 1994 og sigtet for narkotikaindsmugling. Allerede samme aften måtte han anbringes i observationscelle, idet han angav at lide af klaustrofobi og selvmordstanker.

Byretten fængslede ham den 14/12 1994 i isolation, og isolationen blev forlænget mange gange frem til den 28/11 1995. Under denne periode blev R regelmæssigt tilset af sundhedspersonale - 27 lægebesøg, 43 sygeplejerskebesøg, 32 fysioterapeutbehandlinger og et par besøg af en diætist.

I de to sidste uger af januar 1995 gik R i delvis sultestrejke, idet han kun indtog frugtjuice. Han blev i denne periode tilset en til to gange om dagen af fængselslægen, men man fandt den 17/1 1995 ikke noget abnormt i hans fysiske og psykiske tilstand, og den følgende dag fandt en psykiater, at hans opførsel var "situationsbetinget".

I september 1995 forklarede en medsigtet PL, at han tog ansvaret for narkotikaindsmuglingen. R havde deltaget, men i den tro, at det drejede sig om diamanter. R bekræftede nu dette. Planen var at indsmugle diamanter i frugterne. Han og PL havde allerede solgt dem og scoret en fortjeneste på ½ mio. kr.

I maj 1996 blev R frifundet for narkotikaindsmugling, men dømt for grov skattesvindel med 8 måneders fængsel og en bøde på kr. 875.000. Han søgte herefter om erstatning, også med henvisning til EMK art. 3. Der blev efter hans opfordring udarbejdet en mentalerklæring, der konkluderede, at han ikke forud havde frembudt tegn på psykiske lidelser. Nu var han psykotisk, sandsynligvis en paranoid psykose. Der var en sandsynlig årsagssammenhæng mellem sygdommens udbrud og den lange periode, han havde tilbragt i isolation. (Ikke ordret citat af mentalerklæringen, men en tilbageoversættelse fra engelsk. Man vil kunne finde mere om erstatningssagen for de danske domstole i UfR 2000.2385H, ER)

Retslægerrådet bemærkede, at R led af paranoid skizofreni. Skønt det var meget vanskeligt at sige noget eksakt om årsagen, var isolationen en alvorlig psykisk belastning og en af de faktorer, som kunne være medvirkende til udbruddet af sygdommen.

Vestre Fængsels overlæge anførte i en erklæring af oktober 1998, at R ikke havde frembudt næneværdige tegn på psykisk sygdom, grænsepsykose endelige psykose under varetægtsfængslingen. Ingen af de højt kvalificerede læger eller sygeplejersker, der havde tilset R, havde fundet sådanne tegn, selv om de havde erfaringer med isolationssyndromet.

Heroverfor stod vidneforklaringer fra andre - ikke blot familie, men også fængselspræst og -lærer - om, at R skrev breve med besynderligt indhold, at han markant havde ændret adfærd fra en udadvendt person til klagende og utilgængelig, at hans udseende ændrede sig, at han nærmest krøb sidelæns langs væggene, var nedtrykt og forsømte sin personlige hygiejne og havde koncentrationsbesvær.

R indbragte et erstatningskrav på ikke mindre end 19 mio. kr., herunder 10 mio. kr. for tort. Det var ikke alene på grund af den langvarige isolation, men også den massive presseomtale, idet han var en velkendt konkurrencesvømmer, der siden var gået over i erhvervslivet.

Sagen blev forelagt Arbejdsskadestyrelsen, der skønnede en invalideringsgrad på 30%, hvilket fik R til at påstå erstatningen forhøjet til 22,5 mio. kr.

Efter at sagen havde været gennem tre instanser, endte R med at få kr. 1.109.600 i Højesteret den 5/9 2000, idet retten lagde til grund, at isolationen var hovedårsagen til hans psykiske lidelse. Retten fandt derimod ikke, at der forelå en krænkelse af art. 3.

Sagen blev indbragt for Menneskerettighedsdomstolen i februar 2001 og passerede nåløjet i december 2003.

R gjorde dels gældende, at isolationen havde været for lang, dels at lægetilsynet undervejs havde været utilstrækkeligt, jfr. art. 3.

Menneskerettighedsdomstolens afgørelse er på 38 sider og med en kraftig dissens (4-3).

Flertallet bemærker, at spørgsmålet om isolation er en vigtig del af dialogen mellem Europarådets Torturkomité CPT og de danske myndigheder. CPT understreger, at alle former for isolation uden passende mental og fysisk stimulation i den lange ende kan medføre skader på de indsatte, herunder forringelse af deres mentale tilstand og evnen til at omgås andre.

En isolation på 11 måneder og 14 dage kunne give anledning til bekymring for risiko for skader for det mentale helbred.

Flertallet inddrog imidlertid i afvejningen af, om længden var uforholdsmæssig, hele situationen omkring isolationen, herunder R's kontakt med omverdenen. Han var anbragt i en celle på 8 m² med TV og adgang til aviser. Selv om han var afskåret fra omgang med medindsatte, havde han regelmæssig kontakt med fængselspersonalet. Hver uge gav en fængselslærer ham undervisning i engelsk og fransk. Han fik besøg af fængselspræst og forsvarer. Ud over de ovenanførte besøg fra sundhedspersonalet, talte han 12 gange med en socialrådgiver.

Der var mulighed for kontrollerede besøg - moderen besøgte ham således en time hver uge, undertiden med venner. Faderen og en kusine besøgte ham hver 14. dag.

Derfor forelå der ikke med hensyn til isolationens længde en krænkelse af art. 3.

Med hensyn til lægetilsynet bemærkede flertallet, at R i starten havde været anbragt i observationscelle i 36 timer. Siden fik han regelmæssigt besøg af sundhedspersonale, der intensiverede besøgene, når man iagttog ændring i stemningsleje eller opførsel.

Retten tillagde endvidere fængselsoverlægens erklæring vægt. Ganske vist blev R ikke automatisk eller regelmæssigt tilset af psykolog eller psykiater, men det kunne man ikke generelt kræve af myndighederne - eller af de indsatte.

Endelig overvejede retten, hvilken betydning de øvrige vidneudsagn under erstatningssagen kunne have for myndighedernes beslutning om yderligere undersøgelser. Hverken mor, kusine, fængselspræst eller -lærer gav udtryk for, at R var blevet psykisk syg, og ingen af dem videregav under fængslingen deres bekymring til retten, forsvareren, inspektionen eller sundhedspersonalet. Var dette sket, ville fængselsoverlægen være forpligtet til at videregive mistanke om isolationsyndrom til de relevante myndigheder.

Flertallet fastslår derfor, at der heller ikke på dette punkt forelå en krænkelse af art. 3.

Mindretallet anfører bl.a., at selv om de pågældende vidner ikke viderebragte deres iagttagelser, skulle et effektivt system, der regelmæssigt fører tilsyn med langtidsisolerede, af sig selv opfange sådanne signaler og foretage den fornødne psykologiske og psykiatriske vurdering.

Mindretallet følte sig heller ikke overbevist om, at det var absolut nødvendigt at holde R isoleret så exceptionelt længe.

Henset til indledningen på varetægtsfængslingen og længden af denne ville det have været rimeligt at forvente af myndighederne, at R var blevet tilset af en psykiater mere end den ene gang under sultestrejken den 18/1 1995.

Mindretallet mente derfor, at der forelå en krænkelse af art. 3.

- 00000 -

Hele dommen kan findes på Menneskerettighedsdomstolens hjemmeside.

Efter sagens opkomst er der i 2000 fastsat regler i retsplejelovens § 776 om fængslets forpligtelser over for langvarigt isolerede personer. Man må håbe, at fængslet i dag ville være mindre karrig med tilsyn af psykiater i relation til langvarigt isolerede indsatte.

Landsforeningens Meddelelse 99/2005

Færdselsloven - Gentagelsesvirkning - Spritkørsel - Tilståelsessager uden for-
svarer

Straffelovens § 84, Færdselslovens § 53, Retsplejelovens § 922

T erkendte sig under en tilståelsessag i december 2004 uden forsvarer skyldig i spritkørsel i juli 2004 med en promille på 1,02. Han havde to tidligere afgørelser, senest i 1998, hvor førerretten var blevet frakendt frem til august 2002. Byretten straffede med fængsel i 30 dage betinget af alkoholbehandling og en tillægsgbøde samt frakendelse i 10 år.

Anklagemyndigheden ankede til formildelse vedr. straffen, således at der alene blev udmålt en bøde, da forholdet i relation til straffen skulle bedømmes som et førstegangstilfælde. Landsretten fulgte påstanden. Frakendelsen var uændret på 10 år.

ØL 23. afd. a.s. nr. S-988-05, 26/7 2005

Der henvises vedr. faktum til ovenstående resumé.

I forbindelse med domsforhandlingen i landsretten havde anklagemyndigheden fremlagt et fyldigt materiale, herunder Rigsadvokaten Informerer 43-2004, hvor der blev redegjort for gentagelsesvirkning efter den nye bestemmelse i straffelovens § 84 fra marts 2004, og at et udvalg efterfølgende havde afgivet betænkning nr. 1448/2004, der foreslog, at gentagelsesvirkningen for spritkørsel, både for så vidt angik straf og frakendelse, skulle ophøre 5 år efter udløb af frakendelsestiden, hvorimod kørsel i frakendelsestiden skulle have gentagelsesvirkning 10 år efter endelig dom.

Landsretten havde ved ankedom af 11/11 2004 (U 2005.826Ø) taget stilling til anvendelse af straffelovens § 84, hvor bl.a. var anført:

"Som anført i betænkning nr. 1448/2004 har der på området for spiritus- og promillekørsel udviklet sig et helt særligt og meget detaljeret system af skærper af straf og frakendelse i gentagelsestilfælde.

Efter fast domspraksis ophører gentagelsesvirkning for så vidt angår straf for spirituskørsel, når der er forløbet 5 år fra endelig dom. Domstolens udmålingspraksis i gentagelsestilfælde hviler på denne forudsætning.

Landsretten finder ikke grundlag for at antage, at der ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 er tilsigtet en strengere bedømmelse af spirituskørsel i form af en forlænget gentagelsesvirkning."

Sagen var i lyset af den forventede ændring af færdselsloven (vedtaget som nr. 363 af 24/5 2005) ikke blevet indbragt for Højesteret. Sager, der var blevet afgjort på en gentagelsesvirkning på 10 år, skulle derfor forelægges statsadvokaterne med henblik på evt. at anke dommene.

I den aktuelle sag nedsatte landsretten straffen til en bøde (men forhøjede bøden til kr. 6.000 fra kr. 3.000 henset til T's indtjening på kørselstidspunktet).

Landsforeningens Meddelelse 100/2005

Varetægtsfængsling - Den kriminelle lavalder - Udlændingeloven - Frihedsberøvelse med henblik på udsendelse

Straffelovens § 15, Retsplejelovens § 762 og Udlændingelovens § 36

Den muligvis 14-årige S var fremstillet i grundlovsforhør, sigtet for dokumentfalsk. Retten afviste med henvisning til usikkerheden om anholdtes alder at fængsle efter RPL § 762, stk. 1, nr. 1. Heller

ikke en subsidiær begæring om frihedsberøvelse efter udlændingelovens § 36 blev imødekommet. Den unge mand blev derimod overladt til de kommunale myndigheders omsorg som uledsaget mindreårig.

Københavns Byrets afd. for grundlovsforhør, sag nr. 90. 21474/2005, 13/8 2005

S fra Slovakiet var blevet tilbageholdt i forbindelse med et butikstyveri af en læbestift sammen med en voksen kvindelig slægtning. Han foreviste et pas, hvor der var blevet foretaget fotoudskiftning. Efter passet skulle han være født i december 1992. Han afgav vekslende forklaringer om sin alder og fastholdt således i flere omgange, at han var født i 1989/90, men sagde samtidig, at han var 12 år gammel. Sagen om butikstyveri var både over for ham og slægtningen afgjort med en udenretlig advarsel.

Han nægtede sig skyldig i dokumentfalsk. Hans forældre var i Slovakiet, og han var på besøg hos en ældre kvindelig slægtning, der vekslende blev opgivet som mor, fars første hustru eller mormor, og som enten boede i Landskrona eller Malmø.

Anklageren begærede S varetægtsfængslet i 13 dage efter RPL § 762, stk. 1, nr. 1. Subsidiært frihedsberøvelse efter udlændingelovens § 36, stk. 1, jfr. § 25 a, i surrogat.

Forsvareren protesterede mod frihedsberøvelse efter retsplejeloven, da man ikke kunne være sikker på, at S var over 15 år. Der var heller ikke grund til at varetægtsfængsle den unge S for dokumentfalsk, når man senere samme dag ville fremstille to voksne personer, der havde begået dokumentfalsk i lufthavnen. Disse to personer havde fået en udenretlig advarsel for dokumentfalskforholdet og ville alene blive fremstillet efter udlændingeloven med henblik på at effektuere udvisning af landet. Hun protesterede ligeledes mod varetægtsfængsling efter udlændingeloven, men henledte retens og anklagemyndighedens opmærksomhed på, at kommunen ville være forpligtet til at tage vare på den unge mand, som i alle tilfælde overvejende sandsynligt var under 18 år. Retsrepræsentanten bekræftede, at kommunen havde en sådan forpligtelse i medfør af serviceloven.

Retten afsagde sålydende

K E N D E L S E

"Efter de foreliggende oplysninger er der begrundet mistanke om, at anholdte har gjort sig skyldig i dokumentfalsk.

Allerede fordi det er usikkert om anholdte er over 15 år, finder retten ikke grundlag for at varetægtsfængsle efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1.

Af samme grund finder retten ikke grundlag for at frihedsberøve anholdte i medfør af udlændingelovens § 36.

T h i b e s t e m m e s:

Anholdt S løslades.

Anholdte løsladt kl. 12.30 til nærmere aftale med retsrepræsentanten om opholdssted."

Kommunen oplyste efterfølgende, at de snarest muligt havde sendt S til hans slægtninge i Sverige.

Forsvareren ledte i udlændingelovens § 36 forgæves efter et forbud mod at fængsle mindreårige. I § 35, stk. 3, er der en bred henvisning til retsplejelovens bestemmelser om varetægtsfængsling, men ikke i § 36. Heldigvis er der en kendelse, der støtter resultatet, jfr. Lf.Medd. 14/2004, hvor politiet ville have en lille langfingret udlænding, der ikke med sikkerhed var over 15 år, anbragt i Sandholmlejren i afventen af udsendelse. Både by- og landsret sagde nej til frihedsberøvelse.

Landsforeningens Meddelelse 101/2005

Varetægtsfængsling - Proportionalitet - Butikstyveri

Retsplejelovens § 762

En herboende udlænding T med en tidligere behandlingsdom fra 1999 blev begæret fængslet på et butikstyveri. Der var verserende sager, ligesom han ved en række afgørelser efter behandlingsdommen var idømt bøder for tyveri. Retten løslod, da der ikke fandtes grundlag for at antage, at T ville blive idømt en straf på mere end 30 dages fængsel, jfr. § 762, stk. 3.

Københavns Byrets afdeling for Grundlovsforhør, nr. 90. 21472/2005, 13/8 2005

Den herboende udlænding T var fremstillet i grundlovsforhør og erkendte at have stjålet batterier til en værdi af kr. 1.100 til at finansiere sit narkotikaforbrug.

Han oplyste videre, at han fik metadon og medicin for psykisk sygdom. Han var førtidspensionist og røg 1 gram hash om dagen.

Ud over en behandlingsdom fra 1999 havde han domme og bødevedtagelser for tyveri i 1999, to gange i 2001, 2003 og senest tre bødevedtagelser fra 19/4 2005.

Anklageren oplyste, at der var verserende sager - 6/8, 8/8 og to sigtelser 10/8 2005 - og begærede T fængslet i 13 dage. Byretten afsagde følgende

K E N D E L S E

"Efter de foreliggende oplysninger er der begrundet mistanke om, at anholdte har gjort sig skyldig i tyveri.

Under hensyn til oplysninger om anholdtes forstraffe og verserende sigtelser, er der endvidere bestemte grunde til at antage, at anholdte vil begå tilsvarende kriminalitet.

Der findes imidlertid ikke grundlag for at antage, at anholdte vil blive idømt en straf for butikstyveriet, der vil blive udmålt til fængsel i mere end 30 dage.

Betingelserne for varetægtsfængsling findes derfor under henvisning til bestemmelsen i retsplejelovens § 762, stk. 3, ikke opfyldt."